

Flevo Birdwatching

Datum van de excursie:

2 April 2016

Bezochte gebied:

Oostvaardersplassen, 5600 ha wetland tussen Almere en Lelystad,

AM: 1^e excursie van 08.00 tot 12.15 uur

PM: 2^e excursie van 12.45 tot 16.45 uur

Begeleider:

Robert de Groot

Nederlandse naam

English name

Scientific name

Fuut	Great Crested Grebe	Podiceps cristatus	X	X
Dodaars	Little Grebe	Tachybaptus ruficollis	H	H
Aalscholver	Great Cormorant	Phalacrocorax carbo	X	X
Grote zilverreiger	Great Egret	Casmerodius albus	X	X
Blauwe reiger	Grey Heron	Ardea cinerea	X	X
Ooievaar	White Stork	Ciconia ciconia		X
Knobbelzwaan	Mute Swan	Cygnus olor	X	X
Kolgans	White-fronted Goose	Anser albifrons	X	X
Grauwe gans	Greylag Goose	Anser anser	X	X
Grote Canadese gans	Greater Canada Goose	Branta canadensis		X
Brandgans	Barnacle Goose	Branta leucopsis	X	X
Bergeend	(Common) Shelduck	Tadorna tadorna	X	X
Nijlgans	Egyptian Goose	Alopochen aegyptiacus	X	X
Smient	(Eurasian) Wigeon	Anas penelope	X	X
Wilde eend	Mallard	Anas platyrhynchos	X	X
Krakeend	Gadwall	Anas strepera	X	X
Pijlstaart	(Northern) Pintail	Anas acuta	X	X
Slobeend	(Northern) Shoveler	Anas clypeata	X	X
Wintertaling	(Common) Teal	Anas crecca	X	X
Tafeleend	(Common) Pochard	Aythya ferina	X	X
Kuifeend	Tufted Duck	Aythya fuligula	X	X
Nonnetje	Smew	Mergellus albellus	X	X
Bruine kiekendief	Marsh Harrier	Circus aeruginosus		X
Sperwer	(Eurasian) Sparrowhawk	Accipiter nisus		X
Buizerd	(Common) Buzzard	Buteo buteo	X	X
Torenavalk	(Common) Kestrel	Falco tinnunculus	X	X
Slechtvalk	Peregrine Falcon	Falco peregrinus		X
Waterral	Water Rail	Rallus aquaticus	H	H
Waterhoen	Moorhen	Gallinula chloropus	X	X
Meerkoet	(Common) Coot	Fulica atra	X	X
Scholekster	Oystercatcher	Haematopus ostralegus	X	X
Kluut	Avocet	Recurvirostra avosetta	X	X
Kleine plevier	Little ringed Plover	Charadrius dubius	X	X
Kievit	Northern Lapwing	Vanellus vanellus	X	X
Wulp	Eurasian Curlew	Numenius arquata	X	
Watersnip	(Common) Snipe	Gallinago gallinago		X
Kokmeeuw	Black headed Gull	Chroicocephalus ridibundus	X	X

Excursie in opdracht van
Flevo Bird Watching uitgevoerd door:

RAFIKI BIRDWATCHING

Flevo Birdwatching

Stormmeeuw	(Common) Gull	Larus canus	X	X
Zilvermeeuw	Herring Gull	Larus argentatus	X	X
Kleine Burgemeester	Iceland Gull	Larus glaucoides	X	X
Houtduif	Wood Pigeon	Columba palumbus	X	X
IJsvogel	(Common) Kingfisher	Alcedo atthis	X	X
Grote bonte specht	Great spotted Woodpecker	Dendrocopos major	H	H
Oeverzwaluw	Sand Martin	Riparia riparia		X
Boerenzwaluw	Barn Swallow	Hirundo rustica	X	X
Graspieper	Meadow Pipit	Anthus pratensis	X	
Witte kwikstaart	White Wagtail	Motacilla alba	X	X
Winterkoning	Wren	Troglodytes troglodytes	X	X
Blauwborst	Bluethroat	Luscinia svecica	X	
Merel	Blackbird	Turdus merula	X	X
Zanglijster	Song Thrush	Turdus philomelos	X	X
Fitis	Willow Warbler	Phylloscopus trochilus	H	H
Tjiftjaf	Chiffchaff	Phylloscopus collybita	X	X
Pimpelmees	Blue Tit	Parus caeruleus	X	X
Koolmees	Great Tit	Parus major	X	X
Startmees	Long-tailed Tit	Aegithalos caudatus	X	X
Spreeuw	(Common) Starling	Sturnus vulgaris	X	X
Ekster	Magpie	Pica pica	X	X
Kauw	(Eurasian) Jackdaw	Corvus monedula	X	X
Raaf	(Common) Raven	Corvus corax	X	X
Zwarte kraai	Carrion Crow	Corvus corone	X	X
Huismus	House Sparrow	Passer domesticus	X	X
Vink	Chaffinch	Fringilla coelebs	X	X
Groenling	Greenfinch	Chloris chloris	X	X
Rietgors	Reed Bunting	Emberiza schoeniclus	X	
..	X	54 57
61	4	65	H	4 4

Soorten waargenomen /
Species observed

(H) = Alleen gehoord /
Heard only

Total

Opmerkelijk: Ochtend excursie: Blauwborst
Middag excursie: Slechtvalk

Weer: Zwaar bewolkt toen we begonnen, onderweg nog wat druppels. Maar gaandeweg beterend Wind zwak tot 2 Beaufort uit wisselende richtingen. Temperatuur tot 12°C

Nummers tussen haakjes corresponderen met nummers op de kaart hieronder. Groene tekst is algemene beschrijving, zwart is waargenomen op excursie

Ochtendexcursie

Grote Praambult (8) Uitzicht over een heel groot terrein. Recht vooruit het oude talud van de brug. Links ervan de restanten van een bos van Vlier, wilg en wat Meidoorn. Volkomen weggegeten door Edelherten en Konik-paarden, die in de winter de bast van de bomen pellen. Rechts een zandvlakte met waterplassen, let hier op Vos, Raaf, in de bomen erom heen zit ook vaker een Havik en vrijwel zeker Buizerd. Heckrund loopt hier ook meestal in beeld: Terwijl we hier naar toe gaan, rijden we een heel eind langs de Lage vaart. Een drietal Kolganzen loopt langs de Vaart. In het water ook Grauwe Gans, Fuut en Kuifeend. Vanaf de Praambult het hele scala aan grote grazers; Heck-rund, Konik (paard) en Edelhert, alles in tien- of honderdtallen. Heel veel Brandganzen, soms in een paniek opvliegend. Grote Zilverreiger, Knobbelzwaan en botten geven wat witte accenten in een verder dor-groen veld. Raaf doet het tegendeel, zwart accent. Het nest van de Zeearend vertoont geen activiteit, wellicht is het dier diep weggedoken aan het broeden. Vijf Wulpen vliegen over, lange, kromme snavels met een romp erachter. Raven komen ook in beeld op verschillende afstanden, maar uiteindelijk ook dichtbij genoeg om de kenmerken te zien.

Kleine Praambult (7) Dat was een kleine uitkijkheuvel, maar deze is in de herfst van 2015 vergroot en biedt nu ruimte aan meer dan twee telescopen tegelijk. Het gedeelte van de graslanden dat men van hier uit kan zien is niet zo groot, maar toch levert een korte stop vaak wel wat op. Ook de sloot aan de andere kant van de spoordijk heeft zijn verrassingen. Enkele malen in de vorm van een Chileense Smient :

Oostvaardersveld met Krakeendhut (5) en Poelruiterhut (6) Een terrein dat opnieuw is ingericht om dezelfde vier landschappen te hebben als in de Oostvaardersplassen. Maar hier is een aantal paden aangelegd waardoor men toegang heeft en die landschappen kan verkennen. Open water, grasland, rietkragen en wilgenbos. De twee metalen hutten stonden er van oudsher al, het houten kijkscherm is nieuw: Dit gebied bekijken we eerst vanaf de weg, en vinden IJsvogel. Ook meerdere soorten eenden die we later ook vanuit de hut zien. Daarna rijden we een stukje over de Knardijk. Bekijken we de schutsluis, waar nog geen Huiswaluwen zijn aangekomen. Dan parkeren op de Knar, en het talud af lopen. Hier zien we vraatsporen van Bever. Ook horen we het opgetogen jodeltje van de Dodaars. Er liggen onder aan de dijk een paar kleine vijvertjes die overwoekerd worden met riet en wilgen, Dodaars voelt zich daar thuis. Via de Blauwe Brug wandelen we richting de hut Krakeend. Vanuit de hut verschillende eendensoorten: Wilde-, Slob-, Tafel-eend, Smient, Wintertaling. Ook hier grote groepen Brandganzen. Daarna lopen we langs de Ringslang broedhoop en het fietspad terug naar de auto, er is nog wat tijd over. Op de terugweg Graspiepers in de berm van de dijk.

Bezoekerscentrum Lelystad, vlak naast Kluut (12): Hier is het begin van een pad dat naar de hut Zeearend leidt. Dit keer kunnen we die hut niet bereiken, het laatste stuk van het pad door de Driehoek is geblokkeerd. Maar het stuk in het bos en een beetje rietveld pikken we toch mooi maar mee. Winterkoning, Tjiftjaf, gezien en gehoord. En als apotheose een Blauwborst die fantastisch boven in de Meidoorn gaat zitten. Een echte zomervogel met fel blauwe borst, en vrolijke baltsvlucht. Dat laatste deed hij echter maar één keer, toen hij opvallend aan kwam vliegen. De schade aan de bomen in de Driehoek is groot; komt dit ooit nog wel goed, bij het doorgaande beleid? Na deze waarnemingen gaan we terug naar ons vervoer, dan blijft er nog tijd over voor:

Oostvaarder(1), NME Centrum gemeente Almere. Twee verdiepingen vogelplezier. Op de eerst verdieping een zaal met glazen ramen die een goed uitzicht biedt op de Oostvaardersplassen. Soms, in de zomer, kunnen de ramen worden opengeschoven. Op de tweede verdieping ligt het Kraaiennest, een open balkon, wel met een dak erboven, maar zonder de vertekening die zelfs de beste ruiten toch nog altijd geven. Op de eilandjes in het meer voor dit gebouw broeden Kluut, Kievit, Kleine Plevier: Altijd zijn er Grauwe Ganzen en het spektakel van een Vos in de lente die de gansjes belaagt. Goede kans op meerdere soorten roofvogels, Zeearend, Slechtvalk, Bruine Kiekendief maar ook Sperwer, Havik, Buizerd en soms, voor een paar dagen in de herfst Visarend: Boven op het gebouw sta je met vrij uitzicht en het is niet te koud en erg helder. We zien en horen Kluten, op de eilandjes. Daar kun je veilig nestelen. Er broedt ook een Grauwe Gans, Nijlgans en

Flevo Birdwatching

Kievit zitten ook alsof het op een nest is. Ook hier veel grote grazers. De Grauwe Ganzen hebben pullen. Kleine groepjes, vijf à zes, met steeds twee ouders in de buurt. Later gaan de jonkies crèches vormen, waarbij gaandeweg steeds minder oudervogels zijn betrokken. Groepen van vijftig grijze pullen met twee of drie oudere vogels zijn dan niet ongewoon. Vanaf hier kijk je heel ver, maar het nest van de Zeearend blijft uit beeld. Even na twaalf begint lunch, dus we nemen afscheid van elkaar.

Middagexcursie

Oostvaarder(1), NME Centrum gemeente Almere. Twee verdiepingen vogelplezier. Op de eerst verdieping een zaal met glazen ramen die een goed uitzicht biedt op de Oostvaardersplassen. Soms, in de zomer, kunnen de ramen open geschoven. Op de tweede verdieping ligt het Kraaiennest, een open balkon, wel met een dak erboven, maar zonder de vertekening die zelfs de beste ruiten toch nog altijd geven. Op de eilandjes in het meer voor dit gebouw broeden Kluut, Kievit, Kleine Plevier: Altijd zijn er Grauwe Ganzen en het spektakel van een Vos in de lente die de gansjes belaagt. Goede kans op meerdere soorten roofvogels, Zeearend, Slechtvalk, Bruine Kiekendief maar ook Sperwer, Havik, Buizerd en soms, voor een paar dagen in de herfst Visarend: Zelfde soorten als vanochtend, maar met een toevoeging: Slechtvalk. Die vliegt bijna boven het gebouw en het dier is slechts kort te zien. Maar hij veroorzaakt wel paniek. Op het eerste eiland voor het gebouw zien we, goed gecamoufleerd, Watersnippen, vier stuks. Een beetje Johan Crujff; "Je ziet ze pas, als je ze ziet".

Parking Noord (17) Ruime parkeerplaats met makkelijke inrit. Aan de oostkant van de parkeerplaats is in de verte, op 3.1 km afstand, het nest van de Zeearend te zien. Dichterbij op het ondiepe meer zelden heel veel vogels, maar bij een sterke westenwind willen grote groepen duikeenden (Kuif en Tafel) en Slobeend wel eens schuilen. Het water van dat meer is ondiep en wordt snel troebel door golfslag die modder opwerfelt. Aan de kant van het IJsselmeer ligt een schuilhaven met steigers en golfbrekers. In de zomer heel veel Visdieven, maar ook Noordse Sterns, Kokmeeuwen, Stormmeeuwen en broedende Holenduiven op de golfbreker. De struiken iets meer naar het noorden beschutten soms grote groepen waadvogels, tientallen Watersnippen:

Begin April, dan verwacht je geen Pietenboot, en als dat toch waar blijkt, waar is Dieuwertje Blok dan?

Langs de dijk enkele koppels Nonnetje. Maar, vooral veel Fuut, Krakeend en Meerkoet. Aangekomen bij de parkeerplaats treffen we daar lunchende Zwarte- en Veeg-Pieten aan. Er wordt een nieuwe Sinterklaasfilm opgenomen. Wij zijn meer geïnteresseerd in het nest van de Zeearend. Dat komt in beeld, maar we zien geen oudervogel.

Keersluisplas en Bovenwater(9) De eerste ligt ten zuiden van de Knardijk, is ondiep, troebel en vaak goed voor Slobeenden en Lepelaars. Deze plas vriest snel dicht en dan verdwijnen de vogels ook allemaal. De ander kant van de dijk heeft het diepere Bovenwater, met waterplanten, helderder. In de winter langer open, en dan goed voor Brilduiker, Nonnetjes, Fuut en vaak Rosse Stekelstaarteend. In trektijd soms honderden Zwarte Sterns en Dwergmeeuwen. Let ook op kleine fuutachtigen: Dodaars en Geoorde Fuut, zelfs vaak in prachtkleed en dan onmiskenbaar, in de winter soms ook Kuifduiker : Weinig spectaculairs op het water. Kuifeend, Fuut, Knobbelzwaan. Deze winter niet echt indrukwekkend wat er hier heeft gezeten. Wel, even verder, een mooie waarneming van Sperwer. Het dier, een vrouw, vliegt telkens een stukje voor ons uit. Meestal is een Sperwer een snelle grijze streep, maar deze doet telkens 20 of 30 meter, en we kunnen haar

zo goed volgen. Ze verdwijnt een paar keer in een hoop takken die op de grond liggen, en dat is dan weer niet zo typisch voor Sperwer, die liever een verrassingsaanval op snelheid doet. Jakkeren achter een heg of slootrand en dan, hop, er over heen, midden tussen de prooien. Succesvol is het in ieder geval niet, en ze schrikt ook niet veel vogels op. Bruine Kiekendief, Grote Zilverreiger en natuurlijk de bezetting van de Aalscholverkolonie komen ook in beeld.

Oostvaardersveld met Krakeendhut (5) en Poelruiterhut (6) Een terrein dat opnieuw is ingericht om dezelfde vier landschappen te hebben als in de Oostvaardersplassen. Maar hier is een aantal paden aangelegd waardoor men toegang heeft en die landschappen kan verkennen. Open water, grasland, rietkragen en wilgenbos. De twee metalen hutten stonden er van oudsher al, het houten kijkscherm is nieuw: Wanneer je in het gebied loopt veel vraatsporen van Bevers. Het zijn nachtdieren, hier in Nederland, en moeilijk te vinden. Misschien dat sommige klanten later tegen zonsondergang nog wel eens terugkomen. We bekijken een broedhoop voor Ringslangen, maar er ligt niets te zonnen. Rond de hut veel eendensoorten, waaronder Smient, Wintertaling, Kuif- en Tafeleend. Je zou Wilde Eend haast vergeten. Ganzen, Grauw-, Brand- en Nijl, ook hier weer. Er heerst wel nervositeit, vooral de Brandganzen gaan vaker massaal op de wieken. Vanaf de weg zien we IJsvogel, om en in de ingang van een nest. Mooi, blauw en oranje, snelle vlucht, maar telkens ook rap weer terug. Dit wordt zeker een plek waar we deze zomer vaak zullen kijken.

Grote Praambult (8) Uitzicht over een heel groot terrein. Recht vooruit het oude talud van de brug. Links ervan de restanten van een bos van Vlier, wilg en wat Meidoorn. Volkomen weggegeten door Edelherten en Konik-paarden, die in de winter de bast van de bomen pellen. Rechts een zandvlakte met waterplassen, let hier op Vos, Raaf, in de bomen er om heen zit ook vaker een Havik en vrijwel zeker Buizerd. Heckrund loopt hier ook meestal in beeld: Afsluitend een blik over een wijds gebied met grote aantallen van niet heel veel soorten. De grazers hebben het toch wel vernacheld voor veel (85%) van de voormalige broedvogels. De Serengeti van Flevoland heeft geen Mara River (met krokodillen), geen toppredatoren anders dan stropende figuren en boswachters die lijdende dieren afmaken. Ondertussen blijft het een grasveld met te weinig variatie. We zien Raaf, Buizerd, de ganzen, enkele Witte Kwikstaarten. Die laatste zullen wel net buiten het beschermde, omheinde, deel broeden. Wanneer ze er in zouden broeden, dan is het vrijwel zeker dat de Vos dat op waarde weet te schatten. Hap-slik-weg. Langs de Trekweg terug naar Almere, we zien hier nog die ietwat sneue Kolgans, lamme vleugel maar wel met trouwe partner. En Ree. Bij het bezoekerscentrum nemen we afscheid. Het was een intensieve middag.

Meer weten? Boeken over de Oostvaardersplassen:

Titel: De Oostvaardersplassen, voorbij de grenzen van het vertrouwde. Fotografie: Ruben Smit.
Tekst: Rinske Hillen en Jan Daan Hillen, in samenwerking met Frans Vera. ISBN 978-90-

816300-1-6.

Titel: Oostvaardersplassen, nieuwe natuur op oude zeebodem. Samenstelling: Bremer, P., Berg, L van den, Euverman, G., Wigbels, V., Tempel, J. Uitgever: Staatsbosbeheer ISBN: 90-805009-2-5

Flevo Birdwatching

Hutten en uitkijkeuvels in Flevoland, in of bij het gebied van de Oostvaardersplassen.

Excursie in opdracht van
Flevo Bird Watching uitgevoerd door:

RAFIKI

BIRDWATCHING

